

Ożóg Przemysław
Mogielnica 53
36-040 Boguchwała

**Dzieje Zakładu Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale na tle sytuacji
w przemyśle elektrotechnicznym w Polsce w latach 1939-2012**

Streszczenie

Dysertacja podejmuje próbę ukazania dziejów Zakładu Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale od czasu powstania fabryki, tj. od 1939 roku aż do roku 2012. Fabryka w Boguchwale należała do nielicznych zakładów w kraju, które podjęły produkcję porcelany elektrotechnicznej. Zakres produkcji Fabryki Porcelany obejmował porcelanę techniczną, w skład której wchodziły izolatory liniowe wysokonapięciowe, izolatory wsporcze, izolatory przepustowe, izolatory wiszące wisiorowe, rury porcelanowe, specjalne izolatory do aparatów wysokiego napięcia (ochronnikowe, szpule, korytka, itd.). Wykonywano także izolatory liniowe niskich napięć, izolatory wsporcze, bezpiecznikowe, odciągowe, izolatory do prądu stałego, rolki izolacyjne, tulejki, fajki, gniazda bezpiecznikowe, różny sprzęt instalacyjny, a także porcelanę apteczną (moździerze, puszki i słoiki apteczne). Wyrabiana porcelana stołowa obejmowała talerze, kubki, salaterki, garnitury białe i dekorowane, serwisy do kawy, herbaty, ciast oraz owoców, wazon, popielniczki.

Przedstawiona praca ma charakter monograficzny i została podzielona na pięć rozdziałów z podrozdziałami, w których szczegółowo zostały omówione kwestie gospodarcze, finansowe i techniczne związane z funkcjonowaniem Zakładu na przestrzeni XX i pierwszego dziesięciolecia XXI wieku. W pierwszym rozdziale przedstawiono historię porcelany w Europie oraz działalność manufaktur fajansu i porcelany w kraju, m.in. w Korcu, Baranówce, Tomaszowie Lubelskim, Horodnicy. W rozdziale tym przedstawiono także tradycje ceramiczne na Dolnym Śląsku a także działalność mniejszych zakładów produkujących fajans i porcelanę w Polsce. W kolejnych rozdziałach tej dysertacji omówiono działalność Zakładu z uwzględnieniem stosowanych technologii produkcji, sytuacji finansowej, systemu zarządzania jakością, promocją, marketingiem i eksportem. Omówiony został stan zatrudnienia, płace oraz problematyka socjalna. Przypomniano również proces technologiczny wytwarzania porcelany. W pracy omówione zostały trzy etapy funkcjonowania Zakładu Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale: etap

prywatnej własności, etap upaństwowienia fabryki i etap działalności Spółki ZPE Zapel S.A. Dysertacja została wzbogacona bogatym materiałem ikonograficznym (ilustracjami, zdjęciami, wykresami, tabelami) oraz poszerzona o aneks, w którym także zamieszczone zostały interesujące i uzupełniające tekst główny materiały archiwalne.

Praca zmierzała do wykazania, że Fabryka Porcelany w Boguchwale, od momentu powstania do pierwszego dziesięciolecia dwudziestego pierwszego wieku, przebyła ogromną drogę, tj. dokonały się w niej głębokie przekształcenia organizacyjne i modernizacyjne. Dzięki umiejętnej i właściwej organizacji pracy Zakład rozwijał się systematycznie i podejmował w ciągu lat 1939-2012 nowe wyzwania produkcyjne i technologiczne. W działalności Zakładu Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale zaznaczyła się elastyczność w dostosowywaniu się do aktualnych potrzeb odbiorców krajowych i zagranicznych, co zaowocowało ugruntowaniem się jego bardzo ważnej pozycji na rynku krajowym i zagranicznym. Rozwijał się eksport, następowała dobra współpraca z firmami krajowymi i zagranicznymi. Zakład zdobywał medale i prestiżowe wyróżnienia w różnorodnych rankingach i międzynarodowych targach. W długim okresie działalności Zakładu Porcelany Elektrotechnicznej, od początku po koniec pierwszego dziesięciolecia XXI wieku, skupił on wokół siebie wysokowyspecjalizowanych fachowców, inżynierów i kadrę pomocniczą oraz wpłynął na zasilenie branży przemysłu elektrotechnicznego wysokowyspecjalizowanymi pracownikami. Działalność Zakładu wpłynęła bezpośrednio na rozwój infrastruktury oraz stylu i kultury życia całej społeczności Boguchwały, promieniując na jej najbliższe okolice.

Praca podkreśla, że Zakład Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale jest dzisiaj firmą o ugruntowanej pozycji w przemyśle elektrotechnicznym w kraju i za granicą. Wyroby z tej Firmy są systematycznie potwierdzane licznym certyfikatami jakości, co podkreśla ich wysoką jakość. Działalność firmy nakierowana jest na intensywne zwiększenie zdolności wytwórczej i unowocześnienia technologiczne oraz konstrukcyjne swoich wyrobów, aby zapewnić im najwyższy standard światowy.

Słowa kluczowe

Zakład Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL w Boguchwale; izolatory; historia porcelany; przemysł elektrotechniczny; Stanisław Syska